

LTO-bestuurslid Veltmans: 'Er is maar één soort water bij overlast: nat water!'

Boomkwekers 'in de val' door opstelling waterschap, overheid en verzekeraar

Boomkwekers merken ieder jaar opnieuw dat ons klimaat tegelijk droger en natter wordt. In de praktijk kan dat leiden tot merkwaardige situaties. Kwekers kunnen geconfronteerd worden met een overvloed aan water dat niet of niet snel genoeg kan worden verwerkt door waterwegen. De vraag is dan: wie is verantwoordelijk en wie betaalt de schade?

Auteur: Santi Raats

6 min. leestijd

ACHTERGROND

een presentatie over wateroverlast bij Provinciale Staten, om aan te kaarten dat er klimaatbestendig beleid moet komen. Ook heeft LTO dit onderwerp, samen met waterschap Limburg, op de Haagse politieke agenda gezet onder de naam 'Deltaplan klimaatadaptatie'. 'Er bestaan allerlei waterafvoersystemen, maar die blijken niet meer te werken door de klimaatverandering, waarbij we steeds intensere droogte zien, maar ook hevigere natte periodes', verklaart Veltmans bezorgd.

Hagelbui 2016 geen 'ramp'

De landelijke overheid kijkt tot nu toe nog de andere kant op als het gaat om financiële compensatie. 'Om de schade te dekken, zou de overheid wateroverlast – in de vorm van regen, hagel of sneeuw – als "ramp" moeten classificeren', aldus Veltmans. Hij duidt hier op de Wet Tegemoetkoming Schade bij Rampen (WTS).

De Belgische overheid heeft dat wel gedaan en neemt de schade voor 50 procent voor haar rekening. De andere helft wordt betaald uit een EU-pot. Maar de Nederlandse regering ziet de noodzaak tot die classificering niet in. 'Ook al werden door de hagelbui in juni 2016 3.000 mensen uit de kwekerijsector werkloos en ontstond er een miljoenen-schade', aldus Veltmans. Hij snapt er niets van. 'De overheid toont onwil.'

Er is alleen een bescheiden doekje voor het bloeden. Veltmans vertelt dat de overheid zo 'aardig' is om vanuit Brussel een premiesubsidie van 65 procent te geven op de brede weersverzekering. 'Maar daar wordt 21 procent assurantiebelasting van teruggepakt. Netto blijft er 52 procent subsidie over. Dat ervaar ik als een sigaar uit eigen doos. Het eigen risico bij de brede weersverzekering is sowieso al 30 procent.'

Lastig schade claimen

Verzekeraars werken ook al niet mee, zo blijkt. Veltmans: 'Veel partijen met schade door de hagel- of regenwateroverlast kregen het afgelopen jaar nul op rekest na schadeclaims bij hun verzekeraar.'

Het argument dat buitenstaanders zo makkelijk naar voren schuiven: kwekers kunnen zich toch verzekeren?, is je reinste onzin, volgens Veltmans. 'Ik zie geregeld dat kwekers alle polissen van alle verzekeraars naast elkaar leggen en minutieus kijken welke polis voor hen het beste zou zijn. Daarnaast maken ze nauwkeurige risicoanalyses voor hun bedrijf. Daar handelen ze naar: ze spreiden hun teelten per perceel, ze spreiden hun percelen, tunnels en kassen, spannen hagelnetten

over verschillende locaties. Bedrijven denken wel degelijk zeer goed na over hoe ze zich verzekeren en wat ze kunnen doen om hun risico's te managen. Maar de premies, zeker voor kapitaalintensieve gewassen, zijn torenhoog. Dat zijn nettopremies van tonnen. Er zijn weinig bedrijven die dit geld zomaar even apart kunnen leggen. Een brede weersverzekering ligt dan voor de hand.'

Flexibiliteit verzekeraar

Ook is er een verschil tussen de coulance van de verschillende verzekeraars. 'Verzekeraars interpreteren de regels over het aantal gevallen millimeters per tijdseenheid verschillend. Ze beroepen zich na een schadeclaim op de metingen van het weerstation dat het dichtst in de buurt ligt van de schadeflocatie. Sommige verzekeraars "schenken" de klant vervolgens een luttel aantal millimeters extra regenval en keren uit. Maar andere verzekeraars houden zich strikt aan de afgesproken regels en wijzen claims snoeihard af op basis van 5 millimeter verschil.' Dit jaar is de premie van de meeste kwekers met een hagelverzekering bij Interpolis met 100 procent verhoogd. De verzekeraar Verenigde Hagel scoort beter op dat punt, volgens Veltmans. 'Er zijn ook nog andere interessante partijen, maar laat u goed informeren over de voorwaarden.'

Oplossing bij banken en verzekeraars

De brede weersverzekering laat dus een zeer magere dekking zien. Er moet toch een manier zijn waarop kwekers zich beter kunnen verzekeren? Volgens Veltmans zijn het de banken en verze-

Schade bij een kweker in 2016.

Op bovenstaande vragen zijn meerdere antwoorden mogelijk: een brede weersverzekering, de overheid die de overvloedige regenval als ramp bestempelt, of... de kwekers zelf.

Geen dekking voor overlast van omgevingswater Door overvloedige waterval is er dit jaar veel schade genoteerd bij kwekers in het oosten van Brabant, maar ook in Limburg. Er is niet alleen overlast door regenwater dat op het eigen perceel valt, maar ook door regenwater dat overstroomt vanaf een hoger gelegen perceel, grondwater dat omhoog komt of overstromende beken en sloten. Wateroverlast uit de omgeving wordt niet gedekt door de brede weersverzekering.

Waterdossier

Jan Veltmans, bestuurslid van de LTO-vakgroep Bomen en Vaste planten, heeft het afgelopen jaar een waterdossier aangelegd. Onlangs hield hij

Jan Veltmans, bestuurslid LTO, vakgroep Bomen en Vaste planten (credit: LLBT)

WATERGRAAF PETER GLAS, WATERSCHAP DE DOMMEL: 'OVERHEID KAN MET PUBLIEKE MIDDELEN GEEN 100 PROCENT GARANTIE GEVEN'

'De regenval van mei en juni 2016 in Zuidoost-Brabant was een stresstest voor ons regionaal watersysteem. Sinds mensenheugenis is er niet zo veel regen gevallen in de vroege zomer. Meteorologen hadden deze trend voorspeld voor 2050, maar het lijkt erop dat we die omstandigheden nu al meemaken: met extreme zomerbuien, maar ook met perioden van extreme droogte. Bij waterschap De Dommel zijn we na de regen en de hagel meteen in gesprek gegaan met agrarische ondernemers, bewoners (jong en oud), bestuurders en deskundigen, om op te halen wat er is gebeurd, wat de gevolgen waren en ook wat er volgens de betrokkenen moet gebeuren. Wat doet de overheid en wat doen ondernemers en burgers zelf? Dat zijn eenvoudige vragen, maar het antwoord is niet altijd zo eenvoudig. Het zou kunnen betekenen dat we onze watergangen, stuwen, pompen en gemalen anders moeten ontwerpen. Het zou kunnen zijn dat we anders moeten omgaan met beheer en onderhoud van de watergangen. Maar het zou ook kunnen betekenen dat we andere keuzes moeten maken in de ruimtelijke ordening, de fysieke inrichting van het gebied en de infrastructuur, maar ook andere teeltkeuzes. De overheid kan met publieke middelen geen 100 procent garantie geven dat alle problemen met te veel, te weinig of te vies water worden weggenomen. Ondernemers en burgers moeten zich de vraag stellen: wat kan ik zelf doen? Daarover zijn wij momenteel intensief in gesprek in ons gebied en ik verwacht dat we voor de volgende zomer de conclusies hebben getrokken.'

Volgens de betrokkenen moet gebeuren. Wat doet de overheid en wat doen ondernemers en burgers zelf? Dat zijn eenvoudige vragen, maar het antwoord is niet altijd zo eenvoudig. Het zou kunnen betekenen dat we onze watergangen, stuwen, pompen en gemalen anders moeten ontwerpen. Het zou kunnen zijn dat we anders moeten omgaan met beheer en onderhoud van de watergangen. Maar het zou ook kunnen betekenen dat we andere keuzes moeten maken in de ruimtelijke ordening, de fysieke inrichting van het gebied en de infrastructuur, maar ook andere teeltkeuzes. De overheid kan met publieke middelen geen 100 procent garantie geven dat alle problemen met te veel, te weinig of te vies water worden weggenomen. Ondernemers en burgers moeten zich de vraag stellen: wat kan ik zelf doen? Daarover zijn wij momenteel intensief in gesprek in ons gebied en ik verwacht dat we voor de volgende zomer de conclusies hebben getrokken.'

keraars die met een oplossing moeten komen. 'Banken zijn er voor hun risicoperceptie bij gebaat dat verzekeraars met goede polissen komen, lijkt mij.'

Goede voorlichting

Tot die tijd geeft Veltmans vooral het advies om te zorgen voor goede voorlichting – bijtijds, wel te verstaan. 'Er zitten haken en ogen aan elke verzekering. De kleine lettertjes bepalen of je wat krijgt en wat je krijgt. Denk niet: ik ben vast wel goed verzekerd, want ik heb de polis doorgelezen. Nee, attendeer de verzekeraar op zijn zorgplicht en eis goede voorlichting door een van zijn specialisten. Dit kun je het beste doen door de voorlichter een fictieve schade voor te leggen. Wat gebeurt er als je die schade zou indienen? Pas dan krijg je een goed beeld van wat een verzekeraar echt gaat doen als jij een claim indient.'

Pas op voor de kleine lettertjes

Volgens Veltmans missen kwekers vaak de kleine lettertjes of zijn de voorwaarden zo cryptisch omschreven dat alleen een specialist ze begrijpelijk kan maken. 'Ik ken het geval van een kweker

die alleen uitgekeerd krijgt in geval van sneeuw-druk – dus bijvoorbeeld als zijn tunnels door veel sneeuw inzakken – als zijn kassen en tunnels op dat moment op minimaal 12 graden Celsius zijn verwarmd. Maar in de winter verwarmt een kweker niet tot zo'n hoge temperatuur; dan lopen zijn planten uit en valt de oogst op een totaal verkeerd moment!'

Afwateringbeheer waterschap

50 procent van de kwekers die in 2016 met wateroverlast kampten, had te maken met inundatie. Maar verzekeraars keren niet uit in geval van inundatie.

Voor een groot deel van deze kwekers was de inundatie te wijten aan het beheer van de sloten door de waterschappen. De trend is om sloten breder en ondieper aan te leggen; dit met het doel om meer buffering in het gebied te krijgen en natuurdoelen te halen. Het probleem hierbij is dat sloten daardoor snel verzanden en sterk in capaciteit afnemen. Vooral met het oog op de klimaatverandering en de intensere natte periodes is dit afwateringsmodel achterhaald. 'Op papier voldoen de waterschappen met hun sloten aan de zorg-

plicht in hun beleidsplannen. Maar feitelijk werken deze systemen niet meer', zegt Veltmans. 'Veel slachtoffers onder de kwekers hadden overlast van inundatie, dus het opkomen van het grondwater via de omliggende sloten. Het waterschap zegt: "Wij keren niet uit, want wij hebben aan onze zorgplicht voldaan." De verzekeraar zegt: "Wij keren niet uit, want inundatie staat niet in de polis." Kwekers worden hiermee dus van het kastje naar de muur gestuurd.'

Natuurterreinen als buffer

Veltmans zou graag zien dat natuurterreinen weer gaan dienen als extra buffer voor overvloedige regenval. Deze natuurterreinen zijn nu echter een no-go-area voor 'gebiedsvreemd water'. Natuurbehoud is erop gericht om in het gebied veengroei of -vorming te bevorderen; dat zou worden verstoord door de toestroom van gebiedsvreemd water dat rijk is aan nutriënten. Veltmans is helemaal klaar met al dat onderscheid tussen water van boven, links, rechts of onder. 'Al het water is één soort water: nàt water! Laten we elkaar eens helpen. Het mag toch niet zo zijn dat een grote sector als de agrarische het afvalputje wordt?'

Klimaatadaptief deltaplan in Limburg

Waterschap Limburg is al bezig om zijn deltaplan klimaatadaptief te maken. Er liggen kansen: meer maaian rond sloten, slimme peilgestuurde stuwen aanbrengen, slimme meetsystemen installeren zodat zware regenval sneller en beter in kaart wordt gebracht, andere waterafvoer, bijvoorbeeld door middel van pompen, door de aanleg van bypasses bij beken of door het leggen van dikke buizen onder beken voor een snelle afvoer van overtollig regenwater. Binnenkort dient LTO de suggesties uit de boomkwekerijsector in. 'We hopen dat andere waterschappen geïnspireerd worden door dit deltaplan van waterschap Limburg. En verder doe ik een oproep aan alle andere overheden: haal overal zo veel mogelijk de tegels eruit en leg er groen in. Dat zou al een boel schelen op het gebied van wateroverlast', besluit Veltmans.

Be social

Scan of ga naar:

www.Boom-in-Business.nl/artikel.asp?id=23-6495